

U VATRI POTRESA - Zagrebački vatrogasci u svom gradu i na Banovini Meridijani, 2023., 255 strana

Vedran Runjić, dipl. pov.

Rad na sanaciji posljedica potresa koji su pogodili Zagreb u ožujku te područje Sisačko-moslavačke županije u prosincu 2020.

godine predstavlja najveći angažman hrvatskih vatrogasaca na pojedinačnim izvanrednim događajima u povijesti. Broj intervencija, njihova kompleksnost, broj uključenih vatrogasaca te pripadnika svih drugih službi kao i volontera, ali i medijska popraćenost događaja praktički su kao imperativ postavili detaljnu obradu uloge vatrogasaca u ovim događajima, koju je potrebno ovjekovječiti knjigom.

Još dok su intervencije bile u tijeku, izravni sudionici, predvođeni zapovjednikom JVP Grada Zagreba Sinišom Jembrihom, krenuli su u prikupljanje građe, tekstova i fotografija. Ogromnu količinu materijala je trebalo sustavno obraditi i predstaviti na čitateljima zanimljiv način. Glavna urednica izdanja Petra Somek, ispred izdavačke kuće “Meridijani”, svoj je posao odradila na vrhunskom nivou, od podjele na tematska poglavlja do izbora fotografija, grafova, ali i uključivanja priča vatrogasaca i građana o njihovom viđenju događaja. Humor, duh zajedništva zagrebačkih vatrogasaca, ali i male geste dobrih ljudi, uvelike su olakšali rad na terenu, što je savršeno preneseno u tekst.

O opsežnosti teme govori podatak da je u nastajanju fotomonografije svojim tekstovima, fotografijama i kroz ostalu pomoć, sudjelovalo 25 stručnjaka različitih profila. Tekst je popraćen velikim brojem fotografija koje ostaju važan izvor za buduće generacije koje će imati uvid u štete koje su Zagreb i Sisacko-moslavačka županija pretrpjeli, ali i izgled vatrogasne osobne zaštitne opreme te vozila, opreme i uređaja korištenih na sanaciji potresa.

Tema je obrađena kroz 6 glavnih poglavlja. Prvo poglavlje je podijeljeno u dvije cjeline. U prvoj je opisan povijesni razvoj zagrebačkog vatrogastva, od utemeljenja Dobrovoljnog vatrogasnog Društva u Zagrebu 1871. godine, preko osnutka profesionalne vatrogasne postrojbe, do današnjeg vremena. Nakon povijesnog dijela, slijedi opis trenutnog ustrojstva Javne vatrogasne postrojbe Grada Zagreba, s informacijama o djelovanju dobrovoljnih vatrogasnih društava na području grada. Sve ove vatrogasne organizacije su udružene u Vatrogasnu zajednicu Grada Zagreba. Uz statistiku i bročane podatke opisana je i oprema i vozila zagrebačkih vatrogasaca, s naglaskom na najznačajnijim vozilima korištenima tijekom potresa.

U drugom poglavlju govori se o potresima općenito i zbog čega nastaju. Slijedi opis potresa koji je 9. studenoga 1880. godine pogodio Zagreb. U ovom dijelu knjige predstavljen je i rad hrvatskog znanstvenika svjetskog glasa, oca seizmologije Andrije Mohorovičića. Poglavlje završava seizmološkim podacima o potresu koji je u 6:24 h u nedjelju 22. ožujka 2020. godine pogodio Zagreb. Magnituda je iznosila 5,5 prema Richteru, a intenzitet u epicentru je bio VII stupnjeva MCS ljestvice. Posebno su stradali objekti izgrađeni početkom 20. stoljeća, a među njima se ističu kulturne ustanove u kojima su stradali vrijedni povijesni predmeti. Kraj poglavlja donosi prikaz tipičnih šteta na objektima nakon potresa te je opisan sustav ocjene uporabljivosti zgrada.

Poglavlje pod nazivom “Vatrogasci u potresu” počinje općenitim opisom vatrogasnih zadaća kod potresa. Slijedi opis djelovanja zagrebačkih vatrogasaca odmah nakon potresa. U samo nekoliko sati profesionalci i dobrovoljci su zabilježili preko 200 intervencija. Uz izravna spašavanja iz oštećenih zgrada, izvlačenja osoba iz stanova i liftova, zabilježene su intervencije gašenja požara trafostanice na Bukovcu, centrale u Draškovićevoj te krovista u Kozari putevima. Dojava o požarima na bolnicama na Srebrnjaku

i u Petrovoj, te na zagrebačkoj katedrali srećom su se pokazale pogrešnim. Opisan je tzv. potresni način rada koji označava prilagodbu Operativno-komunikacijskog centra JVP Grada Zagreba novim uvjetima, kada su u prvim danima zaprimane tisuće dojava građana i upiti za pomoć. Kroz fotografije i kratke opise prikazani su načini sanacije objekata koje su uključivale privremene mjere sanacije, podupiranje i uklanjanje dijelova objekata. Predstavljene su i posebno zahtjevne akcije u kojima su sudjelovali vatrogasci - uklanjanje dijela sjevernog tornja zagrebačke katedrale, podupiranje svodova u Muzeju za umjetnost i obrt, spašavanje Zlatne dvorane Instituta za povijest te podupiranje kora u crkvi u Granešini. Zagrebačkim vatrogascima pomoć su pružili kolege iz brojnih hrvatskih gradova, ali i volonteri "Nindža krovnjače". Sve ovo se dogodilo praktički na početku pandemije, pa se djelovanje vatrogasaca moralo prilagoditi uvjetima obveznog nošenja maski, održavanja distance i stalnim dezinfekcijama ljudi i opreme. Kraj poglavlja donosi popis zaposlenika JVP Grada Zagreba koji su sudjelovali na sanaciji posljedica ovog potresa.

Iskustvo koje su stekli u zagrebačkom potresu, zagrebački vatrogasci su nažalost pokazali nakon serije potresa koji su krajem 2020. godine pogodili Sisak, Petrinju i glinsko Pokuplje. Najrazorniji potres zabilježen 29. prosinca 2020. u 12:19 h imao je magnitudu 6.4. Opisano je djelovanje zagrebačkih vatrogasaca od dolaska u Sisak te upućivanja u Petrinju, gdje su djelovali u narednom razdoblju. Među odrađenim intervencijama ističe se iznimno zahtjevna intervencija uklanjanja tornja sisačke katedrale, za što su pripadnici JVP grada Zagreba dobili nagradu Hrvatske vatrogasne zajednice za najpothvat u 2021. godini.

Knjiga je prikaz dobro posloženog vatrogasnog sustava u Zagrebu, ali i u Hrvatskoj. Međutim, taj sustav ne bi postojao da nije vatrogaskinja i vatrogasaca. Upravo o njima, ljudima na terenu, govori peto poglavlje "Vatrogasci - to smo mi". Fotografije u trenutku rada i odmora govore o uvjetima u kojima su ovi hrabri ljudi pomagali građanima, koji su im se zahvaljivali na razne načine - od pohvale na društvenim mrežama do pečenja kolača. Posebno dirljiv dio predstavljaju dječji crteži.

Zadnje poglavlje donosi savjete o postupanju u slučaju potresa i koje preventivne aktivnosti možemo poduzeti da smanjimo štete u kućanstvu. U ovom poglavlju se nalaze QR kodovi na letke s korisnim informacijama, literaturom i filmovima.

Knjiga završava tekstom koji je zapovjednik JVP Grada Zagreba Siniša Jembrih objavio poslije odrađenih 58 sati 12 minuta nakon potresa. Ta kratka isповijest završava rečenicom koja objašnjava cijelu knjigu: “Lako je biti zagrebački vatrogasac!”

Ova vrijedna knjiga, nastala samo tri godine nakon nemilih događaja, što čini raritet u svijetu, predstavlja svjedočanstvo o hrabrosti, uvježbanosti i humanosti ljudi čiji je poziv biti uz građane u najtežim trenucima. Uz povijesno/dokumentaristički pristup, kroz cijelu knjigu se provlači i edukativni karakter, gdje se čitatelja upućuje na radnje u slučaju novih nesreće (koji će se u jednom trenutku sigurno dogoditi) te na važnost vatrogasaca za sigurnost cjelokupnog društva. I vatrogasci iz drugih dijelova Hrvatske, ali i svijeta mogu puno naučiti o zadacima svoje službe u potresu čitajući ovu knjigu. Knjigom je također izražena zahvala svim vatrogascima uključenima u ove događaje, čemu se pridružuje autor ovog prikaza te svaki suvremenik potresne 2020. godine.